



Groepsfoto van alle medewerkers van het Vlagtwedde-onderzoek in dorpshuis De Sprankel in Sellinger (rond 1970). Rechts achter met bril staat prof. Van der Lende

FOTO: HUIZINGA

Sinds 1965 wordt er onderzoek gedaan naar de gezondheid van inwoners van Vlagtwedde en Vlaardingen. Het onderzoek richt zich onder andere op het vóórkomen van CARA en de relatie met luchtverontreiniging. CARA is de verzamelnaam voor allerlei ziekten en aandoeningen die met de luchtwegen te maken hebben, waaronder astma. Het Vlagtwedde-Vlaardingen-onderzoek is een uniek onderzoek, omdat er gegevens worden verzameld over veel personen gedurende een hele lange tijd.

Vlagtwedde-Vlaardingen

Kees Siderius

Het Vlagtwedde-Vlaardingen-project is oorspronkelijk opgezet door de TNO-werkgroep CARA onder leiding van prof. R. van der Lende. Later is het onderzoek overgenomen door de Rijksuniversiteit van Groningen. Op dit ogenblik werken (eveneens uniek) in de CARA-researchgroep Groningen longartsen, allergologen, farmacologen als epidemiologen samen. Het Nederlandse Astma-fonds levert al jaren financiële ondersteuning aan het project.

Vuile lucht, vuile longen

Voor de meeste mensen zijn longen organen die als vanzelfsprekend hun werk doen: ze voorzien het lichaam van zuurstof. Een enkele maal heb je kriebel in de keel en moet je even hoesten. Een

aantal mensen heeft vaak en veel last van hun longen; van chronisch hoesten tot piepende kortademigheid.

In feite is de long een orgaan waarin op intensieve wijze een uitwisseling tot stand gebracht wordt tussen het lichaam en de ingeademde lucht. Verontreinigingen in de lucht kunnen dus via de long in het lichaam terecht komen en tot effecten leiden. Bij hoge concentraties verontreiniging of bij zeer giftige stoffen krijgt men eerder last en ga je sneller naar de dokter. Maar meestal gaat het om lage concentraties van een verontreinigende stof en kan het jaren duren voor er aantoonbare afwijkingen ontstaan. Als afwijking geldt bijvoorbeeld een verminderde longfunctie. Voor een huisarts of specialist is het dan vrijwel onmogelijk de oorzaak van zo'n afwijking goed vast te stellen. Bij de speurtocht

naar de oorzaken van CARA is het dus belangrijk dat zowel patiënten als gezonde mensen onderzocht worden, kortom de algemene populatie, en gedurende langere tijd.

Platteland-Randstad

Een gebruikelijke manier om effecten van luchtverontreiniging te meten is het vergelijken van een populatie in een gebied met gemiddeld hoge niveaus van luchtverontreiniging met een populatie in een niet-verontreinigd gebied. In 1965 koos men voor een vergelijking van het randstedelijke Vlaardingen, dat toendertijd naar Nederlandse begrippen flink vervuilde lucht had en de schone plattelandsgemeente Vlagtwedde. Sindsdien is

er in beide plaatsen iedere drie jaar een vervolgonderzoek gehouden. In totaal hebben sinds 1965 in Vlaardingen 2451 en in Vlagtwedde 4132 mensen in bepaalde leeftijdsgroepen hieraan meegedaan. Het verschil tussen deze twee getallen is te verklaren uit het feit dat de oorspronkelijke Vlaardingen-groep niet uitgebreid is. In Vlagtwedde is iedere keer aan alle nieuwkomers (in de betreffende leeftijdscategorie) in het dorp gevraagd mee te doen.

Tijdens elk driejaarlijks onderzoek moeten de mensen een uitvoerige vragenlijst invullen, worden er longfunctie-metingen verricht en krijgen men een luchtweggevoeligheids- en allergietest. De vragen op de lijst gaan onder andere over roken, of men lichamelijke klachten heeft en hoe

de woonomgeving is. Mochten er CARA-symptomen zijn, dan proberen de onderzoekers deze in te delen in een aantal vaste categorieën: chronisch hoesten, chronisch slijm opgeven, bronchitis perioden, kortademigheid, piepende ademhaling en astma-aanval.

Werkverzuim

Volgens de huidige onderzoeksleider Jan Schouten van de vakgroep Sociale Geneeskunde en Epidemiologie van de RUG is er inmiddels een aantal interessante resultaten bekend geworden. De symptomen van CARA blijken in Vlaardingen zowel bij mannen als bij vrouwen vaker voor te komen dan in Vlagtwedde. Het percentage

Twintig jaar geleden had Vlaardingen te maken met flink vervuilde lucht



